Ennuste

Vaihtoehtoislaskelma: Ennusteen vaihtoehtoislaskelma Yhdysvaltain talouspoliittisista suunnitelmista

Kansainvälinen talous | 30.03.2017

Yhdysvaltain uuden hallinnon suunnittelemilla talouspoliittisilla toimilla haetaan kasvun kiihtymistä. Toimenpiteiden muoto, kokoluokka ja ajoitus ovat kuitenkin edelleen päättämättä. Tämän vuoksi niiden vaikutuksia ei ole otettu huomioon Suomen Pankin kansainvälisen talouden ennusteen perusurassa. Seuraavissa mallilaskelmissa arvioidaan yhden mahdollisen politiikkapaketin vaikutuksia kokonaistuotantoon, inflaatioon, korkoihin ja dollarin ulkoiseen arvoon. Laskelman keskeisiä elementtejä ovat seuraavan vuosikymmenen aikana toteutettavat laajat infrastruktuuri-investoinnit sekä samanaikainen kotitalouksien ja yritysten verotuksen keventäminen. Julkisten menojen kasvu rahoitetaan laskelmassa verottamalla tuontia ja ottamalla lisää velkaa.

Finanssipoliittisen elvytyksen rahoitus

Finanssipoliittisen elvytyksen odotetaan tässä laskelmassa koostuvan pääosin infrastruktuuri-investoinneista ja veronalennuksista. Yhdysvaltain presidentin vaaliohjelmassa tavoiteltiin sekä yksityisin että julkisin varoin rahoitettavia 1 000 mrd. dollarin infrastruktuuri-investointeja seuraavan vuosikymmenen aikana. Samana ajanjaksona uuden hallinnon suunnitelmissa on myös ollut keventää sekä kotitalouksien että yritysten verotusta noin 5 bilj. dollarilla.

Lisäksi uudessa budjettiehdotuksessa esitetään puolustusmenojen lisäämistä 54 mrd. dollarin verran vuosittain, mikä rahoitetaan julkisten menojen säästöillä. Republikaanihallinnon tuore lakialoite terveydenhuoltouudistuksesta vähentää kongressin budjettiviraston mukaan liittovaltion menoja 337 mrd. dollaria seuraavan vuosikymmenen aikana.

Finanssipoliittisen elvytyksen aikaansaama julkisten menojen kasvu on eräiden ehdotusten perusteella[1] tarkoitus rahoittaa ottamalla käyttöön ns. ulkorajavero (Border Adjustment Tax). Tämä vero toimii siten, että Yhdysvaltoihin tuotaville tuotteille asetetaan esimerkiksi 20 prosentin yritysvero ja toisaalta Yhdysvaltojen vientiyritysten tuotanto vapautettaisiin verosta eli niille maksettaisiin esimerkiksi noin 20 prosentin tukiaiset. Ulkorajaveron tuoton arvioidaan olevan 1 000 mrd. dollaria seuraavan vuosikymmenen aikana.[2]

Näiden vireillä olevien talouspoliittisten toimien vaikutukset liittovaltion tuloihin ja menoihin käyvät ilmi taulukosta 1. Infrastruktuuri-investoinnit oletetaan julkisesti rahoitetuiksi.

Taulukko 1.

Yhdysvaltain uuden hallinnon tavoitteet seuraavan vuosikymmenen aikana					
Tulot, bilj. dollaria				**Menot, bilj. dollaria**	
Ulkorajavero	1			Infrastruktuuri-investoinnit	1
Julkiset säästöt	0,54			Puolustusmenot	0,54
Terveydenhuoltouudistus	0,34			Verouudistus	5
Lähde: Suomen Pankin laskelmat.					

Politiikkapaketti kiihdyttäisi kasvua lähivuosina

Yleisen tasapainon mallin[3] avulla voidaan tarkastella Yhdysvaltain talouspoliittisten suunnitelmien vaikutuksia (taulukko 2). Kokonaisuutena arvioiduilla toimilla on merkittävä kasvua kiihdyttävä vaikutus. Ulkorajaveron avulla rahoitettu finanssipoliittinen elvytys nopeuttaa talouden kasvuvauhtia reilun ½ prosenttiyksikön verran vuosittain ensimmäisen kolmen vuoden aikana.

Laskelmassa keskuspankki reagoi nostamalla politiikkakorkoaan yli 1½ prosenttiyksikköä, ja nimellinen kauppapainoinen valuuttakurssi vahvistuu merkittävästi, noin 22 %. Inflaatiovauhti kiihtyy tästä huolimatta lähes prosenttiyksikön ennen kuin se asteittain vaimenee.

Laskelman mukaan yksityinen kulutus vähenee, kun ulkorajavero nostaa tuontihintoja. Investoinnit kasvavat lähinnä pääomaveroasteen laskun kautta. Tämä talouspoliittinen paketti ei kohenna Yhdysvaltain talouden ulkoista tasapainoa, sillä vaihtotaseen vaje kasvaa, kun julkinen elvytys kiihdyttää tuontia. Tarkastellulla talouspolitiikalla ei myöskään saavuteta merkittäviä menojen säästöjä, joten se ei ratkaise, miten julkisen talouden kestävyyttä ylläpidetään pidemmällä aikavälillä.

Taulukko 2.

Uuden hallinnon talouspolitiikan vaikutukset Yhdysvaltain talouteen: poikkeamat perusurasta		
		Keskimäärin 3 vuoden aikana
BKT	%, tasopoikkeama	2,1
Kulutus	%, tasopoikkeama	–2,4
Investoinnit	%, tasopoikkeama	10,3
Kuluttajahintainflaatio	prosenttiyksikköä	0,9
Politiikkakorko	prosenttiyksikköä	1,7
Vaihtotase/BKT	prosenttiyksikköä	–1,0
Nimellinen efektiivinen valuuttakurssi	%, vahvistuminen	–21,9
Lähde: Suomen Pankin laskelmat.		

Finanssipoliittisen elvytyksen kokoon, ajoitukseen ja yksityiskohtiin liittyy paljon epävarmuutta. Kokonaisuutena tässä laskelmassa arvioiduilla toimilla on merkittävä kasvua kiihdyttävä vaikutus. Tällaiseen talouspolitiikkaan liittyy kuitenkin huomattava protektionismin kasvun riski globaalisti.

Ulkorajaveron käyttöönotto voisi johtaa muiden maiden välittömiin kauppapoliittisiin vastatoimiin. Toteutuessaan nämä riskit voivat vaikuttaa negatiivisesti kansainväliseen talouskehitykseen ja kumota asteittain Yhdysvaltain talouskasvua kiihdyttävät vaikutukset.

Viitteet

1. Edustajainhuoneen (Ryan – Brady) ehdotus, ks. https://waysandmeans.house.gov/taxreform/. ↑
2. Suhteessa BKT:hen Yhdysvaltojen vienti on 12 % ja tuonti 15 %, joten ulkorajavero kasvattaisi verotuloja 0,2 x 0,15–0,2 x 0,12 eli noin 0,6 % BKT:stä. ↑
3. Kortelainen (2013) Global Integrated Monetary and Fiscal Model. Bank of Finland Bulletin 1/2013. ↑

Asiasanat

finanssipolitiikka, talouspolitiikka, vaihtoehtoislaskelma, Yhdysvallat